

İndirilme Tarihi

17.02.2026 11:47:14

TDE 636 - ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİ II - Fen Edebiyat Fakültesi - Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Dersin temel amaçları; Türk kültüründeki el yazma metin geleneğiyle ilgili terimleri, Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait el yazması eserlerden seçilmiş örnek metinler üzerinde eş zamanlı ve art zamanlı yöntemlerle dil incelemesi (çeviri yazı, ses, yazım ve biçim) yapmayı öğretmektir.

Dersin İçeriği

Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış el yazması metinler (Dede Korkut: Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı, Süheyl ü Nevbahar, Yunus Emre Divanı) üzerinde okuma, çeviri yazı ve dil incelemesi (ses, yazım ve biçim).

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

ERGİN, Muharrem (2024), Dede Korkut Kitabı 1-2, TDK Yayınları, Ankara. AKAR, Ali (2024), Oğuzların Dili, Ötüken Yayınları, İstanbul. DİLÇİN, Cem (2019), Mes'ud bin Ahmed-Süheyl ü Nev-Bahâr, İnceleme-Metin-Sözlük, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara TAVUKÇU, Orhan Kemal (2022), Yûnus Emre ve Dîvân'ı, Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul. TATCI, Mustafa (1990). Yunus Emre Dîvanı Tenkitli Metin, Kültür Bakanlığı Yay, Ankara.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Bu derste, öğrencilerin dersin gerektirdiği kazanımları elde edebilmeleri için şu etkinlikler, çalışmalar yapılır: Dersin ve içeriğinin öneminin kavratılması, Türk kültüründeki el yazma metin geleneğiyle ilgili terimlerin örneklerle öğretilmesi, İncelencek metinlerin yazarları hakkında ön bilgilendirme yapılması, El yazması metinlerin önceden belirlenerek öğrenciye hazırlanmak için fırsat verilmesi, Sınıf içerisinde metnin farklı öğrenciler tarafından okunmasının sağlanması, Okunan metnin tahtaya çeviri yazısının ve Türkiye Türkçesine aktarmasının yaptırılması, Metnin çeviri yazısından hareketle ses ve yazım özelliklerinin incelenmesi, Metindeki sözcüklerin ses ve biçim özellikleri açısından art zamanlı ve eş zamanlı yöntemlerle incelenmesi, İncelenen metindeki bilgi, cümle ve sözcüklerin Türk kültürü açısından değerlendirilmesi, güncel örneklerle desteklenmesi, Derste sık sık soru-cevap yönteminin kullanılması, Bir sonraki hafta, üzerinde çalışılacak metnin, yazarının belirtilmesi, Her hafta dersin başında öğrencilerin önceki konularla ilgili sorularına cevap verilmesi, Her hafta, sonraki konularla veya uygulamalarla ilgili ödev verilmesi, Üzerinde konuşulan konularla (kavram, olay, kişi vb.) ilgili genel ödevler verilmesi, Yapılan ödevlerle ilgili tartışma ve değerlendirme, Yapılan sınavlarla ilgili dönüt verilmesi, Öğrencilerle ders dışında bireysel olarak anladıkları veya danışmak istedikleri konularla ilgili görüşmeler yapılması, İstenmesi durumunda öğrencilere bireysel çalışmalar yaptırılması. Ayrıca bu derste kullanılan yöntemler şunlardır: 1. DÜZ ANLATIM 2. PROBLEM ÇÖZME 3. TARTIŞMA 4. GÖSTERİP-YAPTIRMA

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Verilen notlar, ders kitapları ve önerilen çalışmalar dışında öğrencilere ek kaynaklar önerilir. Ek olarak şu kaynaklar önerilmektedir: KÖPRÜLÜZADE, Mehmet Fuad (1919, 2003). Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Akçağ Yay., Ankara. AKAR, Ali (2012), Türkiye Türkçesinin Kuruluşu ve Yunus Emre, Türk Yurdu, Yunus Emre Özel Sayısı (S. 297), s. 58-61. KARATAŞ, Mustafa (2021), “Yunus Emre'nin Türkçesinde Bilişsel Söz Varlığı”, Vefatının 700. Sene-yi Devriyesinde Uluslararası Yunus Emre ve Dünya Dili Türkçe (YU-DİL) Bilgi Şöleni (07-09 Mayıs 2021, Eskişehir) Bildirileri, s. 229-258. VİZE + FİNAL: ERGİN, Muharrem (1997), Dede Korkut Kitabı, Boğaziçi Yayınları, İstanbul. [AKTARMA]

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Ethem Özkan Doç. Dr. Mustafa Karataş

Program Çıktısı

1. Türk kültüründeki el yazma metin geleneği ile ilgili temel kavram ve terimleri bilir.
2. Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış el yazması metinleri önceden hazırlanmak kaydıyla okuyabilir, bu metinlerin çeviri yazısını ve Türkiye Türkçesine aktarmasını yapabilir.
3. Bu metinleri üzerinde art zamanlı ve eş zamanlı bir yöntemle dil incelemesi (ses, yazım, biçim) yapabilir ve dönemin ses ve biçim özelliklerini gösterip açıklayabilir.

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Öğretim		Uygulama
		Laboratuvar	Metodları Teorik	
1			Giriş, Tanışma Dersin amacı, önemi, işlenişi, yöntemi, kaynakları ve sınavları ile ilgili bilgilendirme	
2			Türk kültüründeki el yazma metin geleneğiyle ilgili temel kavram ve terimler	
3	Ders öncesinde Dede Korkut Hikâyeleri'nden Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı el yazması ve transkripsiyonlu metinden okunur ve üzerinde dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Dede Korkut Hikâyeleri (Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı)	
4			Metin İnceleme: Dede Korkut Hikâyeleri (Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı)	
5			Metin İnceleme: Dede Korkut Hikâyeleri (Dirse Han Oğlu Boğaç Han Destanı)	
6	Ders öncesinde Süheyl ü Nevbahar hikayesi, el yazma ve transkripsiyonlu metinlerden okunur ve dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Süheyl ü Nevbahar	
7	Ders öncesinde Süheyl ü Nevbahar hikayesi, el yazma ve transkripsiyonlu metinlerden okunur ve dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Süheyl ü Nevbahar	
8			Ara Sınav	
9			Sınav Değerlendirmesi Sınav sorularının cevaplandırılması Yapılan hataların tartışılması	
10	Ders öncesinde, belirlenmiş Yunus Emre şiiri, el yazması metinden okunur, transkripsiyonu ve dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Yunus Emre'den Bir Gazel	
11	Ders öncesinde, belirlenmiş Yunus Emre şiiri, el yazması metinden okunur, transkripsiyonu ve dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Yunus Emre'den Bir Gazel	
12	Ders öncesinde, belirlenmiş Yunus Emre şiiri, el yazması metinden okunur, transkripsiyonu ve dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Yunus Emre'den Bir Gazel	
13	Ders öncesinde, belirlenmiş Yunus Emre şiiri, el yazması metinden okunur, transkripsiyonu ve dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Yunus Emre'den Bir Gazel	
14	Ders öncesinde, belirlenmiş Yunus Emre şiiri, el yazması metinden okunur, transkripsiyonu ve dil incelemesi yapılır.		Metin İnceleme: Yunus Emre'den Bir Gazel	
15			Dönemin Değerlendirilmesi	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Ara Sınav Hazırlık	1	2,00
Vize	1	2,00
Final	1	2,00
Final Sınavı Hazırlık	1	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	10	4,00
Bütünleme	1	2,00
Ödev	10	4,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	10	4,00

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24
Ö.Ç. 1	1		2	2	2		2	5																
Ö.Ç. 2	2		2	2	2		2	5																
Ö.Ç. 3			2	2	2		2	5																

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk dilinin ilk yazılı belgelerinden günümüze kadar gelen devreleri kronolojik olarak, eserleriyle birlikte bilir.
- P.Ç. 2 :** Halk edebiyatı ve kültürü ile ilgili konularda gerekli bilgi ve birikime sahip olur.
- P.Ç. 3 :** Alanıyla ilgili problemleri tespit eder.
- P.Ç. 4 :** Tespit edilen problemlerin çözümüne yönelik gerekli verileri toplar.
- P.Ç. 5 :** Elde ettiği verilere göre sonuçları yorumlar.
- P.Ç. 6 :** Eski Türk Edebiyatının Arap harfli manzum ve mensur eserlerini okur, açıklar.
- P.Ç. 7 :** Yeni Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 8 :** Eski Türk dili ile ilgili dönemlere ait metinlerde; kelime tahlili, cümle tahlili ve kelime etimolojisi yapar.
- P.Ç. 9 :** Edebî metin çözümlemeleri yapar.
- P.Ç. 10 :** Yeni Türk Edebiyatının kapsadığı edebî dönem, metin ve edebiyatçıların özelliklerini tam olarak bilir; bu dönemlerde yazılmış yapıtları çözümler; karşılaştırmalı tartışmalar yürütür.
- P.Ç. 11 :** Alanıyla ilgili karşılaştığı problemlerin çözümünde bilgisayar teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 12 :** İlgi alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde eleştirel olarak iletişim kurabilir.
- P.Ç. 13 :** Bir yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili çalışmalara katılır.
- P.Ç. 15 :** Mesleki gelişmeleri izler ve bu gelişmelere katkı sağlar.
- P.Ç. 16 :** Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.
- P.Ç. 19 :** Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.
- P.Ç. 20 :** Alanıyla ilgili sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır ve bu tür etkinlikleri düzenler.
- P.Ç. 21 :** Alanıyla ilgili yaptığı çalışmaları ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşır.
- P.Ç. 22 :** Beşerî bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 23 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 24 :** Bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- Ö.Ç. 1 :** Türk kültüründeki el yazma metin geleneği ile ilgili temel kavram ve terimleri bilir.
- Ö.Ç. 2 :** Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış el yazması metinleri önceden hazırlanmak kaydıyla okuyabilir, bu metinlerin çeviri yazısını ve Türkiye Türkçesine aktarmasını yapabilir.
- Ö.Ç. 3 :** Bu metinleri üzerinde art zamanlı ve eş zamanlı bir yöntemle dil incelemesi (ses, yazım, biçim) yapabilir ve dönemin ses ve biçim özelliklerini gösterip açıklayabilir.